

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284
---	-----

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytela / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.

УДК 376-042.4:004(043.2)

ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Бурхливий розвиток програмно-технічних засобів створення, збереження й обробки інформації у світі дедалі швидше змінює орієнтації сучасного суспільства. Входження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у різні сфери діяльності людини не оминула й галузь освіти. Зазначимо, що у зв'язку з цим особливого значення набуває переорієнтація мислення сучасного педагога на усвідомлення принципово нових вимог до його педагогічної діяльності, готовність використовувати ІКТ як допоміжний навчальний ресурс.

Необхідність застосування ІКТ в освітньому процесі ЗДО регламентовано вітчизняною нормативно-правовою базою. Так, у «Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року» зазначено, що «пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві», а також наголошується на необхідності повного забезпечення дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів навчальними комп'ютерними комплексами [2]. На сьогодні використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО – це одна з найактуальніших проблем у педагогіці, зокрема і в логокорекційному процесі.

Система сучасної логопедичної допомоги потребує постійного впровадження інноваційних технологій у корекційний процес. Інформаційні технології є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дозволяють необмежено розширити доступ до інформації. Освіта ХХІ століття спрямована на формування людини нового типу, готової жити в інформаційному суспільстві, розв'язувати нестандартні ситуації, реагувати на стрімкий технічний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Використанню комп'ютерних програм у дошкільній освіті присвячені дослідження Ю. Горвиця, Т. Денисової, А. Іванова, О. Кореганової, Г. Лаврентьевої, Л. Марголіса та ін. У роботах вчених висвітлюються різноматні аспекти інноватики освітньої системи та діяльності педагогів. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті, дидактичні та методичні аспекти висвітлюються в працях О. Вітюка, М. Жалдака, О. Жильцова, О. Кукушкіної, В. Кухаренка, Н. Морзе, Т. Олійник, Ю. Рамського, О. Співаковського та ін. Проблеми впровадження

інформаційно-комунікативних технологій у корекційній освіті досліджуються вченими Б. Айзенберг, О. Качуровською, О. Кукушкіною, О. Легким, С. Мироною, І. Холковською, М. Шеремет, А. Юдилевич та ін., питання формування професійної компетентності вчителя-логопеда розкриваються в роботах науковців І. Жадленко, М. Орешкіної, Ю. Пінчук, С. Шаховської, М. Шеремет та ін. Таким чином, аналіз літератури доводить думку про те, що комп'ютерні засоби представляють для фахівця не частину змісту корекційного навчання, а додатковий набір можливостей щодо корекції відхилень у розвитку дитини.

Процес навчання і виховання дитини з порушеннями мовлення є досить тривалим і важким. Свідоме відношення дитини до дефектів власного мовлення, а, відповідно, і бажання їх виправити, тобто мотивація – одне з центральних завдань логопедичної роботи. Часто одного досвіду, володіння методикою корекції мовлення і бажання логопеда не достатньо для успішного здійснення логопедичного впливу. Діти просто не хочуть займатися, їм набридає щоденне промовляння складів та слів, називання картинок з метою автоматизації звука. І ось саме в таких випадках на допомогу приходить комп'ютер. Комп'ютер у життя дитини може увійти лише через гру, тому в дошкільних навчальних закладах розвивальне середовище функціонує як комп'ютерноігровий комплекс [1].

Упровадження ІКТ у логодіагностичну та логокорекційну роботу допомагає розв'язувати завдання як на рівні дитини – здійснювати диференційований підхід до навчання, сприяти активізації мимовільної уваги, формувати позитивну мотивацію до корекційно-педагогічної діяльності, – так і на рівні учителя-логопеда – оптимізувати, індивідуалізувати процес навчання, створити надійну систему моніторингу корекційної роботи, підвищувати педагогічну кваліфікацію і професійну майстерність. Застосування ІКТ на логопедичних заняттях розширює можливості роботи з наочним матеріалом, допомагає успішно досягти поставленої мети диференційованої логокорекції. За комп'ютером дитина почуває себе більш дорослою, впевненою, компетентною в інформаційному суспільстві. Ці ігри стимулюють інтерес дитини до навчання. А чим більше дитина прагне займатися, тим ефективніше є заняття і логокорекційна робота.

Комп'ютерні технології здатні оживити важкий і тривалий корекційний процес за рахунок новизни, реалістичності і динамічності зображення, використання анімованих зображень, відеоматеріалів, аудіозаписів [4, с. 39]. Використання комп'ютерних програм робить заняття привабливими, стимулює зацікавленість, налаштовує на позитивний результат.

Використовуючи ІКТ на логопедичних заняттях потрібно намагатися дотримуватися наступних принципів: принцип полісенсорного підходу до корекції мовленнєвих порушень, при якому слухове сприйняття інформації поєднується з опорою на зоровий контроль, що дозволяє задіяти збережені аналізатори і сприяє активізації компенсаторних механізмів. Візуалізація

інформації відбувається на екрані монітора у вигляді доступних для дітей мультиплікаційних образів і символів. Елементи комп'ютерного навчання допомагають формувати в дітей знакову функцію свідомості, що є вкрай важливим для їх мовленнєвого та інтелектуального розвитку. Таким чином, у дітей формується поняття того, що є декілька рівнів оточуючого нас світу – це і реальні речі, і картинки, і слова, і схеми; принцип розвиваючого і диференційованого навчання дітей-логопатів. Комп'ютерні технології передбачають можливість об'єктивного визначення зон актуального й найближчого розвитку дітей із порушеннями мовлення; принцип системності і наступності навчання. Комп'ютерні технології дозволяють використовувати отримані раніше знання в процесі оволодіння новими, переходячи від простого до складного; принцип доступності навчання. Комп'ютерні технології і методи їх подачі дітям відповідають віковим особливостям дошкільнят. Завдання пропонуються дітям в ігровій формі; принцип індивідуального навчання. Комп'ютерні технології призначені для індивідуальних і підгрупових занять, і дозволяють побудувати корекційну роботу з урахування індивідуальних навчальних потреб та можливостей дітей; принцип об'єктивної оцінки результатів діяльності дитини. Результати діяльності представляються візуально на екрані у вигляді мультиплікаційних образів і символів, що автоматично виключає суб'єктивну оцінку; принцип ігрової стратегії і введення дитини в проблемну ситуацію.

Ігровий принцип навчання з пред'явленням користувачу конкретного завдання, яке варіюється в залежності від індивідуальних можливостей і корекційно-навчальних потреб, дозволяє ефективно вирішувати поставлені корекційні завдання і реалізувати на практиці дидактичні вимоги доступності комп'ютерних засобів навчання; — принцип виховуючого навчання. Використання комп'ютерних технологій дозволяє виховувати в дітей волю та моральні якості. Цьому сприяє і діяльність дитини, спрямована на вирішення проблемної ситуації, бажання досягнути необхідного результату, підвищена мотивація діяльності [3].

Отже, використовуючи на своїх заняттях комп'ютер, логопед повинен пам'ятати, що головна мета його роботи – це корекція мовлення для реалізації повноцінного спілкування дитини з іншими людьми. Використання ІКТ на логопедичних заняттях потребує ретельної організації, адже в дітей збільшується емоційна напруга, підвищується навантаження на зорові аналізатори та центральну нервову систему, збільшується ступінь зорової і розумової втоми. Тому особлива увага приділяється дотриманню санітарно-гігієнічних вимог до проведення занять із використанням ІКТ.

Література

1. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній професійній освіті [Електронний ресурс] / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – Режим доступу : <http://www.tmpe.gb7.ru/docs/1/Gurevich.pdf>
2. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» / Верховна Рада України, 2007. – №12. – С.102.

3. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: Навчальний посібник / Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. – Вінниця : ТОВ «Планер». – 2011.

4. Легкий О. Корекційні можливості застосування комп'ютера у спеціальній школі / О. Легкий // Дефектологія. – 2002. – № 1. – С. 36-39.

5. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, МОЗ України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z056-3-16>

УДК: 373.3.091.31:003-028.31

ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М.,
Мукачівський державний університет

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМ ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти ставлять нові вимоги до уроку української мови та читання, літературного читання. Мова йде про формування ключових компетентностей. «Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами» [1, с.3].

У Методичних рекомендаціях Міністерства освіти і науки України про викладання у початковій школі у 2020/2021 навчальному році підкреслюється: «Пріоритетними залишаються завдання створення освітнього середовища для реалізації інтегративного підходу до компетентісно орієнтованого навчання, забезпечення умов для взаємодії учасників освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства та в умовах психологічної комфортності» [4].

Важливого значення надається формуванню читацької компетентності, оскільки читання – не тільки предмет початкової школи, а й засіб навчання, що забезпечує всебічний розвиток дитини, формує світогляд, національну свідомість та морально-етичні цінності. У нашому дослідженні акцентується увага на формах читання.

Методика проведення уроків, форм класного читання у центрі вивчення низки науковців (О. Вашуленко, Г. Волошина, Т. Білявська, С. Дорошенко, Л. Іванова, Т. Котик, О. Савченко та інші). Відтак, Т. Котик [3] наголошує на урізноманітненні видів читання:

- пошепки – тихо – голосно;
- «гудіння» (напівголосно у різному темпі);
- «буксиром» (діти читають за вчителем, темп поступово пришвидшується);
- групове чи парне (фрагменту);
- учитель – діти – учитель.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>